

SURPRICE

When the first encounter with some object surprises us, and we judge it to be new, or very different from what we knew in the past or what we supposed it was going to be, this makes us wonder and be astonished by it. And since this can happen before we know in the least whether this object is suitable to us or not, it seems to me that wonder is the first of all the passions. It has no opposite, because if the object presented has nothing in it that surprises us, we are not in the least moved by it and regard it without passion.

René Descartes, *Passions of the Soul* (1649)¹

Going Metal – Harmonica viser en blomsterranke, av typen klipt ut av papir med saks, som holdes av to dresskleddede hender. Skulpturen er holdt i det samme dataikon-lignende formspråket som resten av serien *Going Metal*. Materialmessig består serien av håndformede, sveisede stålstenger malt i klare farger med en tokomponentslakk. Tiden går, sier *Harmonica*-skulpturen. Tiden løper avgårde mellom de to hendene, men er samtidig låst i en standardisert og dekorativ form. I likhet med andre verk fra den samme serien kunne motivet vært et Windows-ikon; et symbol på evig venting, på at makten har tiden på sin side, og på beslutninger som kan treneres i det uendelige.

Christensen har lenge vært skarp og god i sin anvendelse av samtidssymboler, men i *Going Metal*-serien løftes prosjektet til et nytt nivå: Her tilpasser hun motivene og gir dem en skulpturell form som mimer en slags enhetlig digital estetikk. Skulpturene har en markant flathet ved seg til tross for at de er tredimensjonale, og noen ganger understrekes dette aspektet ved at de er montert flatt til veggen. Andre er plassert slik at de står ut i rommet. Formene er utvilsomt skulpturer, men kan også opptre som ikoner. Det kløktige spillet med visuelle elementer og referanser skaper det lille underet eller forbløffelsen, som Descartes henviser til i sitatet over, når det velkjente også opptre som uventet nytt.

I *Going Metal – Even-handed I* og *Even-handed II* er motivet kryssede fingre, en gest som enten betyr lykke til («jeg krysser fingrene for deg»), eller danner det vi kaller et «lyvekors». De to motstridende meningene står i spenn. Tittelen, *Even-handed*, betyr rettferdig og upartisk behandling eller bedømmelse, og bryter dermed med den visuelle betydningen. Når de kryssede fingrene mangedobles i versjon to blir forvirringen total, og betydningen oppløses. Det er tilsynelatende lett og spøkefullt, men ved nærmere ettertanke kan latteren bli sittende fast. For hva skjer når dresskleddede hender viser kryssede fingre, og hvem er det som forgjeves venter på «even-handed» behandling?

Maktkritikken kommer også tydelig frem i tekstilarbeidet *First Price Justice*, og er holdt helt i varemerkets design. I disse dager hvor NAV-skandalen manifesterer hvordan klassejustisen lever i beste velgående er Christensens verk elegant maktkritikk; hun viser oss de reelle ikonene i NAVs datasystemer.

De ikon-aktige dresskleddede hendene går igjen i flere verk, og flere alluderer mot vold. I *Going Metal – Present* holder hånden frem en antent bombe, mens ordet *present* både henviser til gave og nærvær. I *Going Metal – Baby hit me one more time* spiller hun på uttrykket «å ha et ess i ermet», som opprinnelig ble brukt i forbindelse med juks, men i dagligtale gjerne betegner at man har flere virkemiddel eller verktøy på lur. Når spillkortet i dette tilfellet er et hjerteress der hjertet er knust, og tittelen er som den er, blir det hele ganske vondt.

Christensen opptre som en dramaturg som transformerer gallerirommet til en scene der hun forsøker å vise hvordan hverdagens elementer er skrudd hardt og brutalt sammen, ved først å få oss til å le. Som i skulpturen *Going Metal – Rabbiting on*, hvor de samme dresskleddede hendene drar en død kanin opp av flosshatten. Skulpturen er gjennomført enkel, men har den visuelle overraskelseeffekten og et intelligent samspill mellom motiv og tittel; «to go rabbiting» betyr å finne steder hvor man kan jakte kaniner, «to be rabbiting on» er å legge ut om trivielle ting i det uendelige, mens «rabbited» gjerne brukes i sammenhenger hvor noen skal unnsnippe eller flykte. Eller i det tekstile arbeidet *You are Right You are Wrong*, som nærmest

er en oppskrift på et retorisk grep gjenkjennelig fra mang en politisk tale. Si det ene og det andre, samlet gir det ingen mening.²

Untitled er montert i taket og plassert midt i rommet, og det blå stoffet legger seg mykt ned mot gulvet, slik et sceneteppes ofte gjør. Det øvre partiet er hvitt med svarte applikerte bokstaver som former ordene; *Please help Yourselves*. Mønsteret i overgangen mellom det hvite og blå minner om bølger. Dermed endres utsagnet fra en høflig og generøs invitasjon til likegladhet. Det tenderer mot den samme kalde likegyldigheten som Per Sandberg viste ved å ha på seg den famøse «Good journey» t-skjorten (med bølgemønster) da Fremskrittspartiet behandlet skjebnen til båtflyktninger og 10 000 syriske flyktninger i 2015.³

Mens jeg gikk gjennom de nye arbeidene til Christensen, dukket Cady Nolands utstilling på Museum für Moderne Kunst (MMK) i Frankfurt am Main fra våren 2019 opp som et etterbilde. Begge bruker tilsynelatende enkle objekter til å utøve makt-kritikk. Men der Christensen spiller på dobbeltbetydninger og humor, er Noland brutal og nådeløs.

Utstillingen på MMK viste helt nedstrippede objekter som avviste enhver flik av medmenneskelighet, objekter som manifesterte makt og som krevde total underkastelse. Selv om verkene var fra perioden 1984 til 1999, opplevde jeg utstillingen som sjokkerende relevant. Det amerikanske flagget inngikk i flere av arbeidene, som bilde på den amerikanske statens organiserte voldsutøvelse, mens harde og skarpe objekter punkterte den naive amerikanske frihetsmyten om individets mulighet til suksess: Flertallet har ingen sjanse, noe som ble fysisk konkretisert i møte med objekter som fungerte som barrierer, stengsler eller porter i utstillingsrommet. Det strukturelle grepet var nesten uutholdelig vellykket, for med utvalget av objekter, de skarpe materielle flatene, samt den psykopatiske og innestengte stemningen, måtte man ta inn over seg at den amerikanske virkeligheten har blitt et sted der eksklusjon nærmest fungerer som en naturlov.

Noland gjorde her maktens språk synlig gjennom en stram regi av maktens objekter, og resultatet ble «Minimalism meets Punishment Park», som Bob Nickas formulerte det i en anmeldelse.⁴ Sara Korshøj Christensens inngang til maktkritikken hun fremsetter har kanskje mer til felles med den kjente italienske dramatiker, skuespilleren og forfatteren, Dario Fo (1926-2016), som også tok i bruk latteren og overraskelseeffekten.

I møte med skulpturene i den nye *Going Metal*-serien trekker en fort på smilebåndet i ren overraskelse fordi ikonene som skulpturene ofte baserer seg på, både er velkjente og nærmest oppleves som uskyldige. Christensens versjoner avviker likevel akkurat så mye, enten via endring av form eller tittel, at man blir ørlite paff – før mørket siger inn. Å la latteren skape rom for fornuften er et klassisk og makt-kritisk Dario Fo grep. Som han sa i sin takketale for Nobelprisen i litteratur: «... when the theatre is ironic, grotesque, it's above all then that you have to defend it, because the theatre that makes people laugh is the theatre of human reason».⁵

Det digitale skiftet har gjort noe med maktutøvelse, og kanskje har den antatt en mer abstrakt og altomfattende form. Da er det godt gjort å gjøre den både synlig og tilgjengelig slik Christensen oppnår her. Det at flertallet ofte senker garden når det anvendes humor, innebærer også muligheten for at det du ler av kan romme den alvorligste og mest effektive kritikken.

Marit Paasche

---

¹ René Descartes, *Passions of the Soul*, oversatt og annotert av Stephen H. Voss, Indianapolis/Cambridge: Hackett Publishing Company, 1997, 52.

² Et eksempel finnes i Jens Stoltenbergs 22. juli-tale, der han mot slutten sier: «Vi er en liten nasjon, men vi er en stolt nasjon». Finnes tilgjengelig her: <https://22juliseret.no/ressurs/1263/> Sist lastet ned 08.01.2020.

³ T-skjorten hadde også et bølgeformet mønster. Se for eksempel nyhetssaken «Tilfeldig t-troye som ligger fremst i klesskapet» av Kristian Skard og Tore Gjerstad i *Dagens Næringsliv*, 04.05.2015. Tilgjengelig i Dagens Næringslivs nyhetsarkiv: <https://www.dn.no/fremskrittspartiet/flyktninger/tilfeldig-t-troye-som-ligger-fremst-i-klesskapet/1-1-5369930> Sist lastet ned 10.01.2020.

⁴ Bob Nickas, «Cady Noland at MMK» publisert i *Spike Art Quarterly* #58. Ligger også ute på Spikes hjemmeside: <https://www.spikeartmagazine.com/de/node/2801> Sist lastet ned 09.01.2020.

⁵ Dario Fos takketale ligger ute på Nobelprisens hjemmeside: <https://www.nobelprize.org/prizes/literature/1997/fo/speech/> Sist lastet ned 09.01.2020.